

Sak til Landsmøtet

Nr: 25

Saksbehandler: Stian Bøe, Jarle Grumstad

Dato: 24.08.2023

Dok. nr. DM: 1339302
2023_00498

NSFS PRINSIPPROGRAM ETTER LANDSMØTE 2023

Forbundsstyret anbefaler landsmøtet å fatte følgende vedtak

INNLEDNING

Sykepleiere skal lede sykepleietjenesten. Sykepleiere har en nøkkelrolle i utvikling av helse- og omsorgstjenester for å sikre kvalitet og beredskap i tjenestene.

1. HELSETJENESTEN OG SAMFUNNET

NSF mener at:

- hele befolkningen må sikres likeverdige tjenestetilbud, der pasient- og brukerrettigheter blir ivaretatt
- helsefremmende og forebyggende helsearbeid er grunnpilare i helsetjenesten
- sosiale, miljø- og helsemessige faktorer må vektlegges i offentlig samfunnsplanlegging
- hensynet til klima, miljø og bærekraftig utvikling lokalt, nasjonalt og internasjonalt skal ligge til grunn for all aktivitet i helsetjenesten
- nasjonale helsepolitiske mål må definere satsningsområder i tråd med befolkningens behov for helsehjelp, og sikres nødvendige rammebetingelser
- helsetjenesten er et offentlig ansvar og må være underlagt politisk styring og kontroll, som setter mål og tydeliggjør prioritering, ressurstildeling og tilgjengelighet
- konkurranseutsetting og profittbasert privatisering ikke er forenlig med prinsippet om god ressursutnyttelse, lik tilgang til helsetjenester, forsvarlig arbeidsmiljø og tariffestede rettigheter for de ansatte
- det er et offentlig ansvar å utarbeide og iverksette nasjonale og lokale rekrutteringsplaner med virkemidler som gjør sykepleieryrket attraktivt
- partssamarbeid og medbestemmelse er en forutsetning for et velfungerende arbeidsliv og velferdstjenester av høy kvalitet

2. SYKEPLEIETJENESTEN

NSF mener at:

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Telefon 02409
www.nsf.no

Org.nr: NO 960 893 506 MVA
Fakturaadresse: faktura@nsf.no

- sykepleiere skal fremme helse og forebygge sykdom, gi sykepleie, omsorg og behandling, lindre lidelse og legge til rette for en verdig død
- sykepleiepraksis skal bygge på forskning, erfaringsbasert kunnskap, og pasientens/brukerens behov og ønsker
- sykepleiere skal sikre høy etisk og faglig standard på tjenestetilbudet
- sykepleietjenesten skal organiseres og sikres rammevilkår slik at faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp, yrkesetiske retningslinjer og juridiske krav ivaretas
- sykepleiere skal bidra til helhetlige og godt koordinerte helsetilbud gjennom samvalg med pasienter, brukere og pårørende, tverrfaglig samarbeid og samhandling mellom nivåer og sektorer
- sykepleiere skal ha gode norskkunnskaper, både muntlig og skriftlig, og god helsefaglig språkforståelse, for å sikre trygg og forsvarlig kommunikasjon med pasienter, pårørende og kolleger
- sykepleiere skal bidra aktivt til innovasjon, teknologi-, fag- og tjenesteutvikling
- sykepleiere skal inneha lederansvar på alle nivå i helsetjenesten
- sykepleietjenesten skal være forankret med sykepleier i toppledelsen; nasjonalt, i helseforetakene og i kommunale helse- og omsorgstjenester
- pasientenes behov for sykepleie skal være grunnlaget for bemanning, ressurser og kompetansesammensetning
- det skal sikres samsvar mellom ansvar, kompetanse og behov for beredskap i sykepleietjenesten
- sykepleiere skal ha tilgang til e-helse, velferdsteknologi og digitale løsninger som understøtter god helsehjelp
- sykepleiere skal sikres teknologikompetanse
- organisering og finansiering av helse- og omsorgstjenestene skal sikre at helsefremmende og forebyggende sykepleie gjennom hele livsløpet prioriteres

3. UTDANNING, FAGUTVIKLING OG FORSKNING

NSF mener at:

- finansiering, organisering og ledelse av sykepleierutdanningene på bachelor- og masternivå må sikre kandidatene god og likeverdig kompetanse
- all utdanning av sykepleiere skal følge gradsstrukturen for høyere utdanning
- kandidatens sluttkompetanse skal kvalitetssikres gjennom hele utdanningen og det skal etableres en nasjonal, avsluttende eksamen i sykepleie
- forskriftsfestede rammeplaner og retningslinjer skal sammen med lokale planer for utdanningene sikre sluttkompetansen for kandidater på alle nivå
- antall studieplasser på alle nivå i sykepleierutdanningen må dimensjoneres ut fra befolkningens behov, helsepolitiske mål og krav til faglige standarder
- internasjonal regulering av sykepleierutdanningen skal sikre nødvendig kunnskapsinnhold på alle nivå
- alle sykepleiere må gis mulighet til kunnskaps- og kompetanseutvikling for å sikre kunnskapsbasert praksis
- sykepleierutdanning på alle nivå må være konkurransedyktige studievalg med høy faglig kvalitet
- tilbud om desentraliserte utdanninger på bachelor- og masternivå må opprettholdes og videreutvikles
- kompetanse innen e-helse, teknologi og digitalisering skal være en viktig del i sykepleierutdanning, fagutvikling og forskning

- samarbeid mellom høgskole/universitet og helsetjenesten skal bidra til kunnskapsutveksling og kompetanseutvikling i sykepleie
- opptak til bachelorstudiet i sykepleie skal bygge på studiekompetanse og karakterkrav
- de faglige krav som stilles til sykepleieren forutsetter en helhetlig treårig bachelorutdanning
- myndighetsgodkjenning av spesialsykepleiere må sikres ved spesialistgodkjenning
- det må etableres sykepleievitenskapelige mastergrader som er relevante for utviklingen av sykepleiefaget og sykepleieutøvelsen
- etablering og utvikling av tverrfaglige mastergrader må sikre sykepleiefaglig fordypning
- praksisveiledere må sikres formell veiledningskompetanse på minimum 10 studiepoeng og rammevilkår slik at de blir i stand til å gi veiledning
- praksisveileder skal ha økonomisk godtgjøring for veiledningsoppgave- og kompetanse
- praksisveileder skal være autorisert sykepleier
- nyutdannede sykepleiere skal sikres veiledning og oppfølging
- mulighetsrommet i RETHOS må utnyttes med hensyn til organisering av praksisstudiene
- satsing på forskning innenfor sykepleie skal være sentralt i kompetanse- og tjenesteutvikling i helsetjenestene
- kommunal helsetjeneste skal ha likt ansvar for opplæring og utdanning som spesialisthelsetjenesten

4. LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

NSF mener at:

- organisasjonen skal alltid være i en posisjon som sikrer NSF forhandlings- og streikerett, og ivaretagelse av medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår
- sykepleieryrket skal være et attraktivt og framtidsrettet yrke for både kvinner og menn
- medlemmenes rettigheter skal sikres gjennom tariffavtaler
- forhandlingsordningene skal bygge på reelle forhandlinger, likeverdighet mellom partene, og inneholde reelle sanksjonsmuligheter og tvisteløsningsmodeller
- medlemmene skal sikres lønns- og arbeidsvilkår som anerkjenner og verdsetter deres utdanning, kompetanse, funksjon og ansvar
- medlemmene skal sikres likelønn
- alle virkemidler, både sentralt og lokalt, skal tas i bruk for å høyne medlemmenes lønn
- sosial dumping i arbeidslivet skal motarbeides uten bruk av lovfestet minstelønn
- medlemmenes arbeidsmiljø, herunder arbeidstidsordninger, skal være forsvarlig og helsefremmende
- medlemmenes arbeidsmiljø og arbeidstidsordninger må innrettes slik at det er mulig å være i full stilling i ordinært arbeid helt frem til aldersgrensen
- medlemmenes arbeidstidsordninger skal ivareta hensynet til helse, velferd, likestilling og faglig forsvarlighet
- medlemmene skal ha rett til full stilling, uten økt helgebelastning
- tillitsvalgte skal ha avtalerett på turnus
- medlemmenes turnusplaner skal inneholde arbeid maksimalt hver tredje helg
- sykepleiernes pensjonsrettigheter skal sikres og tilpasses gjeldende pensjonsordning
- sykepleiernes pensjon skal ivaretas gjennom Lov om pensjonsordning for sykepleiere
- alle arbeidsplasser skal ha en god varslingskultur knyttet til fag og arbeidsmiljø

5. INTERNASJONAL DELTAKELSE OG SOLIDARITET

NSF mener at:

- internasjonalt samarbeid og solidaritet er viktig for å fremme demokratisk utvikling, menneskerettigheter og fredelig samkvem mellom nasjoner og folkegrupper
- organisasjonspolitisk arbeid på nordisk, europeisk og internasjonalt nivå er nødvendig for å nå nasjonale målsettinger
- vi skal ha en organisasjonstilknytning som gir optimal påvirkningsmulighet på saksområder av betydning for sykepleiefag og arbeidsvilkår

6. ET LIKESTILT OG INKLUDERENDE SAMFUNN OG ARBEIDSLIV

NSF mener at:

- likeverd, like rettigheter, mangfold og inkludering skal være grunnleggende verdier i samfunnet
- ansatte og pasienter skal vernes mot alle former for diskriminering og trakassering på grunn av alder, kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse eller andre vesentlige forhold ved en person
- yrkesskaderreglene ikke må virke diskriminerende
- kvinner og menn skal ha like muligheter til å delta i arbeids- og familieliv
- kjønnsfordelingen i sykepleietjenesten bør være som i befolkningen for øvrig
- kjønnsperspektivet skal ivaretas i all aktivitet og organisering i NSF
- sykepleieres yrkestitler bør være kjønnsnøytrale

Bakgrunn for saken:

Forbundsstyret har i perioden foreslått å endre rekkefølge på temaene i prinsippprogrammet, slik at temaer med samme innhold kommer i samme rekkefølge i prinsippprogrammet og innsatsområder. Endring av rekkefølge innebærer ikke endring av innhold, utover de endringer som fremkommer i saken.

Endringer rekkefølge:

	Gammelt	Nytt
1.	Helsetjenesten og samfunnet	Helsetjenesten og samfunnet
2.	Internasjonal deltakelse og solidaritet	Sykepleietjenesten
3.	Et likestilt og inkluderende samfunn og arbeidsliv	Utdanning, fagutvikling og forskning
4.	Utdanning, fagutvikling og forskning	Lønns- og arbeidsvilkår
5.	Sykepleietjenesten	Internasjonal deltakelse og solidaritet
6.	Lønns- og arbeidsvilkår	Et likestilt og inkluderende samfunn og arbeidsliv

Basert på vedtak fra behandling av de ulike fagsakene, vil prinsippprogrammet fortløpende oppdateres. Dette være seg endring eller sletting av eksisterende prinsipper, eller nye prinsipper. Det betyr at prinsippene som ligger til grunn for denne saken, vil kunne se annerledes ut etter landsmøtes behandling av fagsakene.

Med vennlig hilsen

Lill Sverresdatter Larsen
forbundsleder

Rune Hallingstad
generalsekretær

Landsmøtets endelige vedtak:

Prinsippprogram gjeldende etter Landsmøtet 2023

INNLEDNING

Sykepleiere skal lede sykepleietjenesten. Sykepleiere, spesialsykepleiere og jordmødre har en nøkkelrolle ved utvikling og sikring av kvalitet og beredskap i helse- og omsorgstjenestene.

1. HELSETJENESTEN OG SAMFUNNET

NSF mener at:

- hele befolkningen må sikres likeverdige tjenestetilbud, der pasient- og brukerrettigheter blir ivaretatt
- helsefremmende og forebyggende helsearbeid er grunnpilarer i helsetjenesten
- sosiale, miljø- og helsemessige faktorer må vektlegges i offentlig samfunnsplanlegging
- hensynet til klima, miljø og bærekraftig utvikling lokalt, nasjonalt og internasjonalt skal ligge til grunn for all aktivitet i helsetjenesten
- nasjonale helsepolitiske mål må definere satsningsområder i tråd med befolkningens behov for helsehjelp, og sikres nødvendige rammebetingelser
- sykepleiere og jordmødre skal anerkjennes som en sentral del av totalberedskapen
- helsetjenesten er et offentlig ansvar og må være underlagt politisk styring og kontroll, som setter mål og tydeliggjør prioritering, ressurstildeling og tilgjengelighet
- konkurranseutsetting og profittbasert privatisering ikke er forenlig med prinsippet om god ressursutnyttelse, lik tilgang til helsetjenester, forsvarlig arbeidsmiljø og tariffestede rettigheter for de ansatte
- det er et offentlig ansvar å utarbeide og iverksette nasjonale og lokale rekrutteringsplaner med virkemidler som gjør sykepleieryrket attraktivt

2. SYKEPLEIETJENESTEN

NSF mener at:

- sykepleiere skal fremme helse og forebygge sykdom, gi sykepleie, omsorg og behandling, lindre lidelse og legge til rette for en verdig død
- sykepleiepraksis skal bygge på forskning, erfaringsbasert kunnskap, og pasientens/brukerens behov og ønsker
- sykepleiere skal sikre høy etisk og faglig standard på tjenestetilbudet
- sykepleietjenesten skal organiseres og sikres rammevilkår slik at faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp, yrkesetiske retningslinjer og juridiske krav ivaretas
- sykepleiere skal bidra til helhetlige og godt koordinerte helsetilbud gjennom samvalg med pasienter, brukere og pårørende, tverrfaglig samarbeid og samhandling mellom nivåer og sektorer
- sykepleiere skal ha gode norskkunnskaper, både muntlig og skriftlig, og god helsefaglig språkforståelse, for å sikre trygg og forsvarlig kommunikasjon med pasienter, pårørende og kolleger
- sykepleiere skal bidra aktivt til innovasjon, teknologi-, fag- og tjenesteutvikling

- sykepleiere skal inneha lederansvar på alle nivå i helsetjenesten
- sykepleietjenesten skal være forankret med sykepleier i toppledelsen; nasjonalt, i helseforetakene og i kommunale helse- og omsorgstjenester
- pasientenes behov for sykepleie skal være grunnlaget for bemanning, ressurser og kompetansesammensetning
- det skal sikres samsvar mellom ansvar, kompetanse og behov for beredskap i sykepleietjenesten
- sykepleiere skal ha tilgang til e-helse, velferdsteknologi og digitale løsninger som understøtter god helsehjelp
- sykepleiere skal sikres kompetanse i digitalisering og teknologi
- organisering og finansiering av helse- og omsorgstjenestene skal sikre at helsefremmende og forebyggende sykepleie gjennom hele livsløpet prioriteres

3. UTDANNING, FAGUTVIKLING OG FORSKNING

NSF mener at:

- finansiering, organisering og ledelse av sykepleierutdanningene på bachelor- og masternivå må sikre kandidatene god og likeverdig kompetanse
- all utdanning av sykepleiere skal følge gradsstrukturen for høyere utdanning
- bachelorkandidatenes sluttkompetanse skal kvalitetssikres gjennom hele utdanningen og det skal etableres en nasjonal, avsluttende eksamen i sykepleie
- forskriftsfestede rammeplaner og retningslinjer skal sammen med lokale planer for utdanningene sikre sluttkompetansen for kandidater på alle nivå
- antall studieplasser på alle nivå i sykepleierutdanningen må dimensjoneres ut fra befolkningens behov, helsepolitiske mål og krav til faglige standarder
- internasjonal regulering av sykepleierutdanningen skal sikre nødvendig kunnskapsinnhold på alle nivå
- alle sykepleiere må gis mulighet til kunnskaps- og kompetanseutvikling for å sikre kunnskapsbasert praksis
- sykepleierutdanning på alle nivå må være konkurransedyktige studievalg med høy faglig kvalitet
- tilbud om desentraliserte utdanninger på bachelor- og masternivå må opprettholdes og videreutvikles
- kompetanse innen teknologi og digitalisering skal være en viktig del i sykepleierutdanning, fagutvikling og forskning
- samarbeid mellom høgskole/universitet og helsetjenesten skal bidra til kunnskapsutveksling og kompetanseutvikling i sykepleie
- opptak til bachelorstudiet i sykepleie skal bygge på generell studiekompetanse og karakterkrav
- de faglige krav som stilles til sykepleieren forutsetter en helhetlig treårig bachelorutdanning
- myndighetsgodkjenning av spesialsykepleiere må sikres ved spesialistgodkjenning
- det må etableres sykepleievitenskapelige mastergrader som er relevante for utviklingen av sykepleiefaget og sykepleieutøvelsen
- etablering og utvikling av tverrfaglige mastergrader må sikre sykepleiefaglig fordypning
- praksisveiledere skal sikres formell veiledningskompetanse på minimum 10 studiepoeng
- praksisveiledere må ha rammevilkår og anerkjennelse som gjør det attraktivt og mulig å sikre faglige veiledningsprosesser av høy kvalitet
- praksisveiledere skal ha økonomisk godtgjøring for veiledningsoppgave- og kompetanse
- praksisveileder skal være autorisert sykepleier
- nyutdannede sykepleiere skal sikres veiledning og oppfølging
- mulighetsrommet i RETHOS må utnyttes med hensyn til organisering av praksisstudiene

- kommunal helsetjeneste skal ha likt ansvar for opplæring og utdanning som spesialisthelsetjenesten
- det skal etableres en vei til masterstudium for sykepleiere som ikke har mulighet til å forbedre karakter fra bachelorstudier
- gratisprinsippet skal gjelde for sykepleierstudenter
- satsing på forskning innen sykepleie skal være sentralt i kompetanse- og tjenesteutvikling i helsetjenestene

4. LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

NSF mener at:

- partssamarbeid og medbestemmelse er en forutsetning for et velfungerende arbeidsliv og velferdstjenester av høy kvalitet og pasientsikkerhet
- organisasjonen skal alltid være i en posisjon som sikrer NSF forhandlings- og streikerett, og ivaretagelse av medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår
- sykepleieryrket skal være et attraktivt og framtidsrettet yrke for både kvinner og menn
- medlemmenes rettigheter skal sikres gjennom tariffavtaler
- forhandlingsordningene skal bygge på reelle forhandlinger, likeverdighet mellom partene, og inneholde reelle sanksjonsmuligheter og tvisteløsningsmodeller
- medlemmene skal sikres lønns- og arbeidsvilkår som anerkjenner og verdsetter deres utdanning, kompetanse, funksjon og ansvar
- medlemmene skal sikres likelønn
- alle virkemidler, både sentralt og lokalt, skal tas i bruk for å høyne medlemmenes lønn
- sosial dumping i arbeidslivet skal motarbeides uten bruk av lovfestet minstelønn
- medlemmenes arbeidsmiljø, herunder arbeidstidsordninger, skal være forsvarlig og helsefremmende
- medlemmenes arbeidsmiljø og arbeidstidsordninger må innrettes slik at det er mulig å være i full stilling i ordinært arbeid helt frem til aldersgrensen
- medlemmenes arbeidstidsordninger skal ivareta hensynet til helse, velferd, likestilling og faglig forsvarlighet
- langvakter ut over 10 timer skal være frivillig
- medlemmene skal ha rett til full stilling, uten økt helgebelastning
- tillitsvalgte skal ha avtalerett på turnus
- medlemmenes turnusplaner skal inneholde arbeid maksimalt hver tredje helg
- at normal-arbeidsdagen for turnus arbeidere ikke er kortere enn 7,5 timer, slik at 100 % stilling ikke utgjør mer enn fem dagers arbeidsuke
- sykepleiernes pensjonsrettigheter skal sikres og tilpasses gjeldende pensjonsordning
- sykepleiernes pensjon skal ivaretas gjennom Lov om pensjonsordning for sykepleiere
- alle arbeidsplasser skal ha en god varslingskultur knyttet til fag og arbeidsmiljø

5. INTERNASJONAL DELTAKELSE OG SOLIDARITET

NSF mener at:

- internasjonalt samarbeid og solidaritet er viktig for å fremme demokratisk utvikling,

- menneskerettigheter og fredelig samkvem mellom nasjoner og folkegrupper
- organisasjonspolitisk arbeid på nordisk, europeisk og internasjonalt nivå er nødvendig for å nå nasjonale målsettinger
 - vi skal ha en organisasjonstilknytning som gir optimal påvirkningsmulighet på saksområder av betydning for sykepleiefag og arbeidsvilkår

6. ET LIKESTILT OG INKLUDERENDE SAMFUNN OG ARBEIDSLIV

NSF mener at:

- likeverd, like rettigheter, mangfold og inkludering skal være grunnleggende verdier i samfunnet
- alle mennesker skal vernes mot alle former for rasisme, trakassering og negativ diskriminering, med særlig oppmerksomhet rettet mot utsatte grupper (sak 15)
- yrkesskadereglene ikke må virke diskriminerende
- kvinner og menn skal ha like muligheter til å delta i arbeids- og familieliv
- kjønnsfordelingen i sykepleietjenesten bør være som i befolkningen for øvrig
- kjønnspektivet skal ivaretas i all aktivitet og organisering i NSF
- sykepleieres yrkestitler bør være kjønnsnøytrale

NSFs Prinsipprogram vedtas med de endringer som er foretatt i løpet av landsmøtet 2023.

Forbundsstyret gis fullmakt til å gjøre redaksjonelle endringer i prinsipprogrammet.